

قطعه‌نامه مجمع عمومی سازمان ملل متحد با عنوان «بهره‌گیری از فرصت‌های سامانه‌های هوش مصنوعی ایمن، امن و قابل اعتماد برای توسعه پایدار»

مصوب ۱۱ نوامبر ۲۰۲۵

امور پژوهشی، آموزشی و ترویجی کمیسیون حقوق بشر اسلامی ایران

پاییز ۱۴۰۴

اشاره

به موازات پیشرفت های علمی در حوزه هوش مصنوعی و جنبه های فناورانه آن، تلاش های متنوعی برای قاعده گذاری و تنظیم گری ابعاد حقوقی و اخلاقی آن نیز در سطح جهانی در جریان است. اگرچه تلاشهای حقوقی ذیربط از روند پیشرفت های علمی و صنعتی عقب هستند اما همه تلاشگران در این واقعیت اجماع نظر دارند که اگر هر چه سریعتر قاعده گذاری های لازم در مورد حقوق و تعهدات مرتبط با هوش مصنوعی و فعالان مرتبط با آن اعم از طراحان، تولید کنندگان، فروشندگان و بهره برداران انجام نشود و نسبت به اجرای موازین حقوقی و اخلاقی نظارت موثری معمول نگردد، نه تنها این پیشرفت های علمی نمی تواند به بهبود امور جهان کمک کند بلکه بر چالشهای قبلی نیز خواهد افزود. همین ادراک باعث شده که در سطح مجامع بین المللی شاهد فعالیت های مختلفی در جهت تدوین هنجارهای لازم در حوزه هوش مصنوعی و فناوریهای دیجیتال باشیم.

مجمع عمومی سازمان ملل به عنوان یکی از مهم ترین مجامعی که نمایندگان همه کشورها در آن حضور دارند و معمولاً در اجلاسهای سالانه آن طیف گسترده ای از مسائل مبتلابه دنیا مطرح میشود، در سال های اخیر مصوبات متنوعی در حوزه پیشرفت های علمی جدید و مسئولیت های جامعه بشری به تصویب رسانده که هر یک در شناسایی نوع نگرش جهانی برای تبیین حقوق و تعهدات ذیربط مفید است. در همین راستا، در ۲۱ مارس سال ۲۰۲۴ مجمع عمومی سازمان ملل برای اولین بار قطعنامه خاصی را با تمرکز بر حوزه سامانه های هوش مصنوعی با اجماع همه کشورها به تصویب رساند که در خور توجه بود. نظر به اهمیت نکاتی که در این قطعنامه بیان شده است، امور پژوهشی کمیسیون مناسب دید تا این سند به فارسی برگردان شود که هم اینک حاصل کار تقدیم حضور مخاطبان ارجمند میشود. امید است جامعه ما با اطلاع دقیق از این روندهای بین المللی، تحرک شایسته ای در حوزه رعایت موازین اخلاقی و انسانی ناظر به هوش مصنوعی از خود نشان دهد.

یادآوری این مهم ضروری است که بلافاصله بعد از تصویب این قطعنامه، دولت آمریکا در یکی از سایت های رسمی خود اعلام کرد^۱ که « این قطعنامه با رهبری این کشور در سازمان ملل و در راستای برخورداری جهان از هوش مصنوعی ایمن و امن و قایابل اعتماد برای توسعه پایدار به تصویب رسید و از کشورهای عضو می خواهد که از طریق اقدامات زیر به ترویج سیستم های هوش مصنوعی ایمن، امن و قابل اعتماد بپردازند :

- همکاری با کشورهای در حال توسعه و ارائه کمک های فنی و مالی و توانمندسازی به آنها؛

^۱. <https://۲۰۲۱-۲۰۲۵.state.gov/united-nations-general-assembly-adopts-by-consensus-u-s-led-resolution-on-seizing-the-opportunities-of-safe-secure-and-trustworthy-artificial-intelligence-systems-for-sustainable-development/>

- کاهش شکاف‌های هوش مصنوعی و سایر شکاف‌های دیجیتال که بین کشورها و در درون کشورها وجود دارد؛
- ترویج دسترسی عادلانه به مزایای سیستم‌های هوش مصنوعی؛
- احترام گذاشتن، حفاظت و ترویج حقوق بشر و آزادی‌های بنیادین در تمام چرخه عمر سیستم‌های هوش مصنوعی؛
- محافظت از افراد در برابر تمام اشکال تبعیض، سوگیری، سوءاستفاده یا آسیب‌های دیگر ناشی از سیستم‌های هوش مصنوعی؛
- توسعه رویکردها و چارچوب‌های نظارتی و حاکمیتی مرتبط با سیستم‌های هوش مصنوعی؛
- آزمایش سیستم‌های هوش مصنوعی پیش از استقرار و استفاده؛
- افزایش آگاهی عمومی در مورد استفاده مناسب و مدنی از سیستم‌های هوش مصنوعی؛
- تشویق توسعه ابزارهایی که محتوای دیجیتال تولیدشده توسط هوش مصنوعی و منشأ آن‌ها را شناسایی می‌کنند؛
- صیانت از حریم خصوصی و حفاظت از داده‌های شخصی؛
- احترام به حقوق مالکیت فکری؛
- کاهش عواقب منفی بالقوه برای نیروی کار؛ و
- تشویق بخش خصوصی به پایبندی به قوانین بین‌المللی و داخلی ذی‌ربط.

این قطع‌نامه همچنین از انجام اقداماتی حمایت می‌کند که با تمرکز بر کاربردهایی در حوزه‌های سلامت، آموزش، امنیت غذایی، انرژی و اقدامات اقلیمی، در تمام مراحل چرخه عمر هوش مصنوعی به نفع تمام افراد در تمام جوامع باشد. این قطع‌نامه اذعان می‌دارد که تمام کشورها می‌توانند سیستم‌های هوش مصنوعی را توسعه داده و از آن‌ها بهره‌مند شوند؛ برای نمونه، برای افزایش بهره‌وری کشاورزی و کشت محصولات مقاوم جهت غلبه بر ناامنی غذایی در جهان، برای کمک به پیش‌بینی وضعیت‌های شدید جوی و کاهش پیامدهای بلایای اقلیمی، برای ارائه

تشخیص‌های دقیق و همچنین پیش‌بینی، آماده‌سازی و پاسخ به شیوع بیماری‌ها، برای مدل‌سازی زیرساخت‌های انرژی پاک به منظور آینده‌ای سالم‌تر، و برای ایجاد فرصت‌های اقتصادی برای مردم در سراسر جهان.»

امور پژوهشی، آموزشی و ترویجی کمیسیون حقوق بشر اسلامی ایران
آذر ۱۴۰۴

♦ نویسنده: مجمع عمومی ملل متحد، اجلاس سالانه هفتم و هشتم مجمع عمومی، ۲۱ مارس ۲۰۲۴ / فروردین ۱۴۰۳
♦ متصدی روند برگردان انگلیسی به فارسی: امیر احسان بی غم، دانش پژوه رشته حقوق دانشگاه شهید بهشتی
و همیار کمیسیون / ویرایش و نهایی سازی متن در امور پژوهشی کمیسیون حقوق بشر اسلامی ایران، آذر ۱۴۰۴
♦ شناسه متن: ۰۴/۳/۳۰۹
هر گونه نقل مطالب گزارش حاضر یا باز نشر جزئی یا کلی آن با ذکر ماخذ و رعایت استناد به امور پژوهشی
کمیسیون حقوق بشر اسلامی ایران، مجاز است.

قطعه نامه مجمع عمومی سازمان ملل متحد با عنوان «بهره گیری از فرصت های سامانه های هوش مصنوعی ایمن، امن و قابل اعتماد برای توسعه پایدار»

A/۷۸/L.۴۹

[ارائه سند: ۱۱ مارس ۲۰۲۴ / تصویب سند در ۲۱ مارس ۲۰۲۴]

هفتاد و هشتمین اجلاس [سالانه مجمع عمومی سازمان ملل]

دستور کار: بند ۱۳

اجرای یکپارچه و هماهنگ و پیگیری نتایج کنفرانس ها و اجلاس های عمده سازمان ملل متحد در حوزه های اقتصادی، اجتماعی و حوزه های مرتبط

کشورهای ارائه کننده پیش نویس قطعه نامه: آلبانی، آرژانتین، استرالیا، باهاما، بلژیک، برزیل، بلغارستان، کیپ ورد، کانادا، شیلی، ساحل عاج، کرواسی، چک، دانمارک، جیبوتی، جمهوری دومینیکن، گینه استوایی، استونی، فیجی، فنلاند، فرانسه، گرجستان، آلمان، یونان، ایرلند، اسرائیل، ایتالیا، ژاپن، اردن، کنیا، لیبیا، لوکزامبورگ، مالدیو، مونته نگرو، مراکش، هلند (پادشاهی)، نیوزیلند، مقدونیه شمالی، پرو، جمهوری کره، رومانی، صربستان، سیرالئون، سنگاپور، اسلواکی، اسلونی، آفریقای جنوبی، اسپانیا، سوئد، ترکیه، امارات متحده عربی، پادشاهی متحد بریتانیای کبیر و ایرلند شمالی، ایالات متحده آمریکا، ازبکستان و زامبیا:^۲

[متن قطعه نامه:] بهره گیری از فرصت های سامانه های هوش مصنوعی ایمن، امن و قابل اعتماد برای توسعه پایدار:

مجمع عمومی،

با تأیید مجدد حقوق بین الملل، به ویژه منشور ملل متحد، و با یادآوری اعلامیه جهانی حقوق بشر؛^۳

با تأیید مجدد قطعه نامه شماره ۷۰/۱ خود مورخ ۲۵ سپتامبر ۲۰۱۵ تحت عنوان «دگرگونی دنیای ما: دستور کار ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار»، قطعه نامه شماره ۶۹/۳۱۳ خود مورخ ۲۷ ژوئیه ۲۰۱۵ در مورد «برنامه اقدام آدیس آبابا» در سومین کنفرانس بین المللی تأمین مالی برای توسعه، و اعلامیه سیاسی مصوب در مجمع سیاسی عالی رتبه درباره توسعه پایدار که تحت نظارت مجمع عمومی برگزار شد و در ضمیمه قطعه نامه ۷۸/۱ مورخ ۲۹ سپتامبر ۲۰۲۳ گنجانده شده است؛

با یادآوری قطعه نامه های شماره ۷۷/۳۲۰ مورخ ۲۵ ژوئیه ۲۰۲۳ در مورد تأثیر تغییرات سریع فناوری بر دستیابی به اهداف و مقاصد توسعه پایدار، ۷۸/۱۳۲ مورخ ۱۹ دسامبر ۲۰۲۳ در مورد فناوری های اطلاعات و ارتباطات برای توسعه پایدار، ۷۸/۱۶۰ مورخ ۱۹ دسامبر ۲۰۲۳ در مورد علم، فناوری و نوآوری برای توسعه پایدار، ۷۸/۲۱۳ مورخ

* هرگونه تغییر در فهرست حامیان در صورت جلسه رسمی نشست منعکس خواهد شد.^۲

^۳ Resolution ۲۱۷ A (III)

۱۹ دسامبر ۲۰۲۳ در مورد ارتقا و حمایت از حقوق بشر در بستر فناوری‌های دیجیتال، ۷۷/۲۱۱ مورخ ۱۵ دسامبر ۲۰۲۲ در مورد حق حریم خصوصی در عصر دیجیتال، ۷۰/۱۲۵ مورخ ۱۶ دسامبر ۲۰۱۵ در مورد بررسی کلی اجرای دستاوردهای اجلاس جهانی سران درباره جامعه اطلاعاتی، تمامی دستاوردهای اجلاس جهانی سران درباره جامعه اطلاعاتی، از جمله اعلامیه اصول ژنو^۴، برنامه اقدام ژنو^۵، تعهد تونس^۶ و دستور کار تونس برای جامعه اطلاعاتی^۷، و اعلامیه بزرگداشت هفتاد و پنجمین سالگرد سازمان ملل متحد مندرج در قطعنامه شماره ۷۵/۱ مورخ ۲۱ سپتامبر ۲۰۲۰؛

با عطف توجه به تلاش‌های اتحادیه بین‌المللی مخابرات، با مشارکت ۴۰ نهاد سازمان ملل متحد، برای گردهم آوردن پلتفرم «هوش مصنوعی برای خیر»، از جمله اجلاس سالانه آن و راه‌اندازی بانک ذخیره هوش مصنوعی اتحادیه بین‌المللی مخابرات به منظور شناسایی کاربردهای مسئولانه و عملی هوش مصنوعی برای پیشبرد اهداف توسعه پایدار؛ و نیز تصویب «توصیه‌نامه اخلاق هوش مصنوعی» یونسکو مورخ ۲۳ نوامبر^۸ ۲۰۲۱، برنامه اجرایی آن شامل روش‌شناسی ارزیابی آمادگی و ارزیابی اثرات اخلاقی، و مجمع جهانی اخلاق هوش مصنوعی؛ و همچنین با توجه به «اصول راهنمای کسب‌وکار و حقوق بشر: اجرای چارچوب «حمایت، احترام و جبران» سازمان ملل متحد»^۹، که به موجب قطعنامه ۱۷/۴ شورای حقوق بشر مورخ ۱۶ ژوئن ۲۰۱۱ تأیید شده است؛^{۱۰} و فعالیت‌های دفتر کمیسر عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد در زمینه هوش مصنوعی؛

همچنین با توجه به گزارش دبیرکل سازمان ملل متحد با عنوان «نقشه راه همکاری دیجیتال»^{۱۱} و نیز ایجاد دفتر نماینده دبیرکل در امور فناوری برای هماهنگی اجرای آن، و تشکیل هیئت مشورتی عالی رتبه چندجانبه در حوزه هوش مصنوعی توسط دبیرکل و گزارش موقت و میان دوره ای آن که در ۲۱ دسامبر ۲۰۲۳ منتشر شد، و با چشم‌اندازی به گزارش نهایی آن؛

با شناسایی این نکته که سامانه‌های هوش مصنوعی ایمن، امن و قابل اعتماد (برای اهداف این قطعنامه به سامانه‌های هوش مصنوعی در حوزه غیرنظامی اطلاق می‌شود که چرخه حیات آن‌ها شامل مراحل: پیش‌طراحی، طراحی، توسعه، ارزیابی، آزمایش، استقرار، استفاده، فروش، تدارکات، بهره‌برداری و خروج از خدمت است) به گونه‌ای که

^۴ See A/C.۲/۵۹/۳, annex.

^۵ Ibid.

^۶ See A/۶۰/۶۸۷.

^۷ Ibid.

^۸ United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, Records of the General Conference, Forty-first Session, Paris, ۹-۲۴ November ۲۰۲۱, vol. ۱, Resolutions, annex VII.

^۹ A/HRC/۱۷/۳۱, annex.

^{۱۰} See Official Records of the General Assembly, Sixty-sixth Session, Supplement No. ۵۳ (A/۶۶/۵۳), chap. III, sect. A.

^{۱۱} A/۷۴/۸۲۱

انسان‌محور، قابل اتکا، قابل توضیح، اخلاقی، فراگیر، در انطباق کامل با احترام، ارتقا و حمایت از حقوق بشر و حقوق بین‌الملل، حافظ حریم خصوصی، جهت‌گیری شده به سوی توسعه پایدار و مسئولانه باشند - ظرفیت بالقوه تسریع و تسهیل پیشرفت به سوی دستیابی به تمام ۱۷ هدف توسعه پایدار و توسعه پایدار در سه بُعد اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی را به شیوه‌ای متوازن و یکپارچه دارند؛ تحول دیجیتال را تقویت می‌کنند؛ صلح را ارتقا می‌دهند؛ بر شکاف‌های دیجیتالی بین کشورها و درون آن‌ها غلبه می‌کنند؛ و برخورداری از حقوق بشر و آزادی‌های اساسی را برای همگان، با نگاه داشتن انسان در مرکز توجه، ارتقا و محافظت می‌کنند؛

همچنین با شناسایی اینکه طراحی، توسعه، استقرار و استفاده نامناسب یا مخرب از سامانه‌های هوش مصنوعی، مانند موارد بدون ضمانت‌های اجرایی کافی یا به شیوه‌ای ناسازگار با حقوق بین‌الملل، خطراتی را ایجاد می‌کند که می‌تواند مانع پیشرفت در جهت دستیابی به دستور کار ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار و اهداف توسعه پایدار آن شود و توسعه پایدار را در سه بُعد اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی تضعیف کند؛ شکاف‌های دیجیتالی را بین کشورها و درون آن‌ها گسترش دهد؛ نابرابری‌های ساختاری و سوگیری‌ها را تقویت کند؛ منجر به تبعیض شود؛ یکپارچگی اطلاعات و دسترسی به اطلاعات را مختل کند؛ حفاظت، ارتقا و برخورداری از حقوق بشر و آزادی‌های اساسی، از جمله حق مصونیت از هرگونه مداخله غیرقانونی یا خودسرانه در حریم خصوصی را تضعیف نماید؛ و خطر بروز حوادث و تهدیدات ترکیبی ناشی از کنشگران مخرب را افزایش دهد؛

با تشخیص و شناسایی مجدد شتاب سریع طراحی، توسعه، استقرار و استفاده از سامانه‌های هوش مصنوعی و تغییرات سریع فناوری، و تأثیر بالقوه آن‌ها در تسریع دستیابی به اهداف توسعه پایدار، و بنابراین با تأکید بر فوریت دستیابی به اجماع جهانی در مورد سامانه‌های هوش مصنوعی ایمن، امن و قابل اعتماد؛ تسهیل همکاری بین‌المللی فراگیر برای تدوین و استفاده از ضمانت‌های اجرایی، رویه‌ها و استانداردهای مؤثر و دارای قابلیت همکاری بین‌المللی که نوآوری را ترویج و از گسستگی در حاکمیت سامانه‌های هوش مصنوعی ایمن، امن و قابل اعتماد جلوگیری کند؛ و همچنین با شناسایی شکاف‌های موجود در زمینه هوش مصنوعی و سایر شکاف‌های دیجیتالی، و سطوح متفاوت توسعه فناوری بین کشورها و درون آن‌ها، و اینکه کشورهای در حال توسعه در همگام شدن با این شتاب سریع با چالش‌های منحصر به فردی روبرو هستند که باعث ایجاد موانعی در مسیر توسعه پایدار می‌شود؛ و با تأکید بر ضرورت کاهش نابرابری‌های موجود میان کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه از نظر شرایط، امکانات و ظرفیت‌ها؛ و نیز با تأکید بر فوریت تقویت ظرفیت‌سازی و ارائه کمک‌های فنی و مالی به کشورهای در حال توسعه برای کاهش شکاف‌های دیجیتال و تضمین مشارکت و نمایندگی مؤثر، عادلانه و معنادار آن‌ها در فرایندها و مجامع بین‌المللی مرتبط با حکمرانی هوش مصنوعی؛

با شناسایی این که حکمرانی سامانه‌های هوش مصنوعی حوزه‌ای در حال تحول است و نیازمند تداوم گفت‌وگو درباره رویکردهای حکمرانی مناسب، مبتنی بر حقوق بین‌الملل، قابل تعامل، چابک، انطباق‌پذیر و فراگیر، متناسب با نیازها و ظرفیت‌های متفاوت کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه و به نفع همگان، همزمان با تحول فناوری و درک ما از آن است؛

۱. تصمیم می‌گیرد که شکاف‌های هوش مصنوعی و سایر شکاف‌های دیجیتالی بین کشورها و درون آن‌ها را از میان بردارد؛

۲. تصمیم می‌گیرد ترویج سامانه‌های هوش مصنوعی ایمن، امن و قابل اعتماد را برای تسریع تحقق کامل دستور کار ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار،^{۱۲} و کاهش بیشتر شکاف‌های هوش مصنوعی و دیجیتال دنبال کند؛ و بر ضرورت آن تأکید می‌کند که معیار ایمنی، امنیت و قابلیت اعتماد این سامانه‌ها باید تحول دیجیتال و دسترسی عادلانه به منافع آن را تقویت کند، نه تضعیف، تا تحقق هر ۱۷ هدف توسعه پایدار و توسعه پایدار در ابعاد اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی، به‌ویژه برای کشورهای در حال توسعه، ممکن شود؛

۳. کشورهای عضو را تشویق و از ذینفعان متعدد از تمام مناطق و کشورها، در چارچوب نقش‌ها و مسئولیت‌های مربوطه خود، از جمله از بخش خصوصی، سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای، جامعه مدنی، رسانه‌ها، مراکز دانشگاهی و مؤسسات تحقیقاتی و جوامع فنی و افراد، دعوت می‌کند تا رویکردها و چارچوب‌های تنظیم‌گری و حاکمیتی مرتبط با سامانه‌های هوش مصنوعی ایمن، امن و قابل اعتماد را توسعه داده و از آن‌ها حمایت کنند که اکوسیستمی توانمندساز در تمام سطوح، از جمله برای نوآوری، کارآفرینی و انتشار دانش و فناوری‌ها بر اساس شرایط مورد توافق طرفین ایجاد کند، با شناسایی اینکه مشارکت و همکاری مؤثر بین دولت‌ها و ذینفعان متعدد در توسعه چنین رویکردها و چارچوب‌هایی ضروری است؛

۴. از دولت‌های عضو درخواست می‌کند و از سایر ذینفعان دعوت می‌نماید اقداماتی را برای همکاری با کشورهای در حال توسعه و ارائه کمک به آن‌ها در جهت دسترسی فراگیر و عادلانه به مزایای تحول دیجیتال و سامانه‌های هوش مصنوعی ایمن، امن و قابل اعتماد اتخاذ کنند، از جمله از طریق:

(الف) گسترش مشارکت همه کشورها، به‌ویژه کشورهای در حال توسعه، در تحول دیجیتال به‌منظور بهره‌برداری از منافع آن و مشارکت مؤثر در طراحی، توسعه، استقرار و استفاده از سامانه‌های هوش

^{۱۲} Resolution ۷۰/۱.

مصنوعی ایمن، امن و قابل اعتماد، از جمله از طریق ظرفیت‌سازی مرتبط با سامانه‌های هوش مصنوعی، با اذعان به این‌که ترویج فعالیت‌های به‌اشتراک‌گذاری دانش و انتقال فناوری بر اساس شرایط مورد توافق متقابل، بخش مهمی از ظرفیت‌سازی است، و با تأکید بر ضرورت کاهش شکاف‌های هوش مصنوعی و سایر شکاف‌های دیجیتال؛ و افزایش سواد دیجیتال؛

(ب) تقویت اتصال زیرساخت‌های دیجیتال و دسترسی به نوآوری‌های فناورانه از طریق مشارکت‌های قوی‌تر به‌منظور کمک به کشورهای در حال توسعه برای مشارکت مؤثر در سراسر چرخه عمر سامانه‌های هوش مصنوعی و تسریع مشارکت فراگیر و مثبت سامانه‌های هوش مصنوعی در جامعه، از جمله در راستای تحقق کامل دستور کار ۲۰۳۰ و اهداف توسعه پایدار آن، در عین تضمین این‌که سامانه‌های هوش مصنوعی در سراسر جهان در طول چرخه عمر خود ایمن، امن و قابل اعتماد باشند؛

(ج) تقویت توانمندی کشورهای در حال توسعه، به‌ویژه کشورهای کمتر توسعه‌یافته، برای رفع موانع ساختاری عمده و برطرف کردن موانع دسترسی به منافع فناوری‌های نوین و نوآوری‌های هوش مصنوعی جهت تحقق هر ۱۷ هدف توسعه پایدار، از جمله از طریق گسترش استفاده از منابع علمی، فناوری مقرون‌به‌صرفه، و تحقیق و توسعه، از جمله از طریق تقویت مشارکت‌ها؛

(د) تلاش برای افزایش تأمین مالی پژوهش و نوآوری مرتبط با اهداف توسعه پایدار در حوزه فناوری‌های دیجیتال و سامانه‌های هوش مصنوعی ایمن، امن و قابل اعتماد، و ایجاد ظرفیت در همه مناطق و کشورها برای مشارکت در این پژوهش‌ها و بهره‌مندی از آن‌ها؛

(ه) ایجاد محیط‌های بین‌المللی مبتنی بر نوآوری به‌منظور تقویت توان کشورهای در حال توسعه برای توسعه تخصص‌ها و ظرفیت‌های فنی، بهره‌برداری از داده‌ها و منابع محاسباتی، و تدوین رویکردها، چارچوب‌ها و ظرفیت‌های ملی تنظیم‌گری، حکمرانی و تدارکات، و ایجاد محیطی توانمندساز و فراگیر در همه سطوح برای راه‌حل‌های مبتنی بر سامانه‌های هوش مصنوعی ایمن، امن و قابل اعتماد؛

(و) بسیج فوری ابزارهای اجرایی، از جمله انتقال فناوری بر اساس شرایط مورد توافق متقابل، ظرفیت‌سازی برای کاهش شکاف‌های هوش مصنوعی و سایر شکاف‌های دیجیتال، کمک‌های فنی و تأمین مالی برای کشورهای در حال توسعه مرتبط با سامانه‌های هوش مصنوعی، مطابق با نیازها، سیاست‌ها و اولویت‌های ملی کشورهای در حال توسعه؛

(ز) ترویج دسترسی به سامانه‌های هوش مصنوعی ایمن، امن و قابل اعتماد و طراحی، توسعه، استقرار و استفاده از آن‌ها برای تحقق توسعه پایدار در ابعاد اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی؛

۵. تأکید می‌کند که حقوق بشر و آزادی‌های بنیادین باید در سراسر چرخه عمر سامانه‌های هوش مصنوعی محترم شمرده شده، حمایت و ترویج شوند؛ از تمامی دولت‌های عضو و، در صورت اقتضا، سایر ذی‌نفعان درخواست می‌کند از استفاده یا ادامه استفاده از سامانه‌های هوش مصنوعی که رعایت حقوق بین‌الملل حقوق بشر در آن‌ها ناممکن است یا خطرات ناموجهی برای بهره‌مندی از حقوق بشر ایجاد می‌کنند، به‌ویژه در مورد افرادی که در وضعیت‌های آسیب‌پذیر قرار دارند، خودداری کنند یا آن را متوقف سازند؛ و مجدداً تأکید می‌کند که همان حقوقی که افراد به‌صورت آنلاین دارند، باید به‌صورت آفلاین نیز حمایت شوند، از جمله در سراسر چرخه عمر سامانه‌های هوش مصنوعی؛

۶. دولت‌های عضو را تشویق می‌کند، در صورت اقتضا و مطابق با اولویت‌ها و شرایط ملی خود، و در حین اجرای رویکردها و چارچوب‌های متمایز ملی تنظیم‌گری و حکمرانی، و نیز در صورت لزوم، سایر ذی‌نفعان را به ترویج سامانه‌های هوش مصنوعی ایمن، امن و قابل اعتماد به‌صورت فراگیر و عادلانه و به نفع همگان، و ایجاد محیطی توانمندساز برای چنین سامانه‌هایی جهت مقابله با بزرگ‌ترین چالش‌های جهانی، از جمله تحقق توسعه پایدار در ابعاد اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی، با توجه ویژه به کشورهای در حال توسعه و با رویکرد «هیچ‌کس را جا نگذاریم» [هیچ‌کس نادیده گرفته نشود]، از طریق:

(الف) ترویج توسعه و اجرای رویکردها و چارچوب‌های ملی تنظیم‌گری و حکمرانی، مطابق با سیاست‌ها و اولویت‌های ملی و، در صورت اقتضا، فروملی (محلی) مربوطه و تعهدات ناشی از حقوق بین‌الملل، به‌منظور حمایت از نوآوری و سرمایه‌گذاری مسئولانه و فراگیر در حوزه هوش مصنوعی برای توسعه پایدار، در عین ترویج سامانه‌های هوش مصنوعی ایمن، امن و قابل اعتماد؛

(ب) تشویق به اتخاذ تدابیر مؤثر که نوآوری را برای شناسایی، طبقه‌بندی، ارزیابی، آزمایش، پیشگیری و کاهش آسیب‌پذیری‌ها و خطرات در سطح بین‌المللی و به‌صورت قابل تعامل، در مرحله طراحی و توسعه و پیش از استقرار و استفاده از سامانه‌های هوش مصنوعی ترویج می‌کند؛

(ج) تشویق به گنجاندن سازوکارهای بازخورد به‌منظور امکان کشف و گزارش‌دهی مبتنی بر شواهد توسط کاربران نهایی و اشخاص ثالث در خصوص آسیب‌پذیری‌های فنی و، در صورت اقتضا، سوءاستفاده‌ها از

سامانه‌های هوش مصنوعی و وقوع رخداد‌های مرتبط با هوش مصنوعی پس از توسعه، آزمایش و استقرار آنها، به‌منظور رسیدگی به این موارد؛

(د) افزایش آگاهی و درک عمومی از کارکردهای اصلی، قابلیت‌ها، محدودیت‌ها و حوزه‌های استفاده غیرنظامی مناسب از سامانه‌های هوش مصنوعی؛

(ه) تقویت توسعه، اجرا و افشای سازوکارهای پایش و مدیریت ریسک، سازوکارهای تأمین امنیت داده‌ها، از جمله حفاظت از داده‌های شخصی و سیاست‌های حفظ حریم خصوصی، و نیز ارزیابی‌های اثرات، حسب اقتضا، در سراسر چرخه عمر سامانه‌های هوش مصنوعی؛

(و) تقویت سرمایه‌گذاری در توسعه و اجرای تضمین‌های مؤثر، از جمله امنیت فیزیکی، امنیت سامانه‌های هوش مصنوعی، و مدیریت ریسک در سراسر چرخه عمر سامانه‌های هوش مصنوعی؛

(ز) تشویق توسعه و استقرار ابزارها، استانداردها یا رویه‌های فنی مؤثر، در دسترس، انطباق‌پذیر و قابل تعامل در سطح بین‌المللی، از جمله سازوکارهای قابل اعتماد احراز اصالت محتوا و منشأ آن - مانند نشانه‌گذاری دیجیتال یا برچسب‌گذاری، در مواردی که از نظر فنی امکان‌پذیر و مقتضی باشد - که کاربران را قادر می‌سازد دستکاری اطلاعات را شناسایی کرده و منشأ محتوای دیجیتال اصیل و محتوای دیجیتال تولیدشده یا دستکاری‌شده توسط هوش مصنوعی را تشخیص دهند یا تعیین کنند؛ و افزایش سواد رسانه‌ای و اطلاعاتی؛

(ح) تسهیل توسعه و اجرای چارچوب‌ها، رویه‌ها و استانداردهای مؤثر و دارای قابلیت همکاری بین‌المللی برای آموزش و آزمایش سامانه‌های هوش مصنوعی جهت ارتقای سیاست‌گذاری و کمک به محافظت از افراد در برابر تمام اشکال تبعیض، سوگیری، سوءاستفاده یا سایر آسیب‌ها، و جلوگیری از تقویت یا تداوم کاربردها و نتایج تبعیض‌آمیز یا سوگیرانه در سراسر چرخه حیات سامانه‌های هوش مصنوعی، از جمله به عنوان مثال، از طریق تحلیل و کاهش سوگیری‌های کدگذاری شده در مجموعه داده‌ها و به نحو دیگر مبارزه با تبعیض و سوگیری الگوریتمی، در حالی که به طور ناخواسته یا نامتناسب بر توسعه مثبت، دسترسی و استفاده سایر کاربران و بهره‌مندان تأثیر نگذارد؛

(ط) تشویق، در صورت اقتضا و مرتبط بودن، به اجرای تضمین‌های مناسب برای احترام به حقوق مالکیت فکری، از جمله محتوای مشمول حق مؤلف (کپی رایت)، ضمن ترویج نوآوری؛

(ی) صیانت از حریم خصوصی و حفاظت از داده‌های شخصی در هنگام آزمایش و ارزیابی سامانه‌ها، و رعایت الزامات شفافیت و گزارش‌دهی مطابق با چارچوب‌های حقوقی بین‌المللی، ملی و فروملی (محلی) قابل اعمال، از جمله در خصوص استفاده از داده‌های شخصی در سراسر چرخه عمر سامانه‌های هوش مصنوعی؛

(ک) ترویج شفافیت، قابلیت پیش‌بینی، قابلیت اعتماد و قابل فهم بودن در سراسر چرخه عمر سامانه‌های هوش مصنوعی که تصمیماتی اتخاذ می‌کنند یا از تصمیماتی پشتیبانی می‌کنند که بر کاربران نهایی اثر می‌گذارد، از جمله از طریق ارائه اطلاع‌رسانی (اخطار) و توضیح، و ترویج نظارت انسانی، برای مثال از طریق بازبینی تصمیمات خودکار و فرایندهای مرتبط با آن، یا در صورت اقتضا و مرتبط بودن، جایگزین‌های تصمیم‌گیری انسانی یا جبران مؤثر و پاسخگویی برای افرادی که از تصمیمات خودکار سامانه‌های هوش مصنوعی متضرر شده‌اند؛

(ل) تقویت سرمایه‌گذاری در توسعه و اجرای تضمین‌های مؤثر، از جمله ارزیابی‌های ریسک و اثرات، در سراسر چرخه عمر سامانه‌های هوش مصنوعی به منظور حمایت از اعمال حقوق بشر و آزادی‌های بنیادین و کاهش آثار بالقوه منفی بر بهره‌مندی کامل و مؤثر از آن‌ها؛

(م) ترویج سامانه‌های هوش مصنوعی که تنوع زبانی و فرهنگی را تقویت، حمایت و حفظ می‌کنند، با در نظر گرفتن چندزبانگی در داده‌های آموزشی و در سراسر چرخه عمر سامانه‌های هوش مصنوعی، به‌ویژه در مورد مدل‌های زبانی بزرگ؛

(ن) تشدید به اشتراک گذاری اطلاعات بر اساس شرایط مورد توافق متقابل میان نهادهایی که در مراحل مختلف چرخه عمر سامانه‌های هوش مصنوعی نقش دارند، به منظور شناسایی، درک و اقدام بر اساس بهترین رویه‌ها، سیاست‌ها و رویکردهای علمی و مبتنی بر شواهد برای سامانه‌های هوش مصنوعی، با هدف حداکثرسازی مزایا و منافع و کاهش خطرات بالقوه در سراسر چرخه عمر سامانه‌های هوش مصنوعی، از جمله سامانه‌های پیشرفته هوش مصنوعی؛

(س) تشویق پژوهش و همکاری بین‌المللی برای درک، ایجاد توازن و رسیدگی به منافع و خطرات بالقوه مرتبط با نقش سامانه‌های هوش مصنوعی در کاهش شکاف‌های دیجیتال و تحقق هر ۱۷ هدف توسعه

پایدار، از جمله نقش گسترش راهکارهای دیجیتال مانند سامانه‌های هوش مصنوعی متن‌باز (open-source)؛

(ع) فراخواندن کشورهای عضو برای اتخاذ اقدامات خاص جهت بستن شکاف دیجیتالی جنسیتی و اطمینان از اینکه توجه ویژه‌ای به دسترسی، مقرون به صرفه بودن، سواد دیجیتال، حریم خصوصی و امنیت آنلاین معطوف می‌شود تا استفاده از فناوری‌های دیجیتال، از جمله سامانه‌های هوش مصنوعی، تقویت شده و دیدگاه برابری ناتوانی، جنسیتی و نژادی در تصمیمات سیاسی و چارچوب‌های راهنمای آن‌ها گنجانده شود؛

(ف) تشویق پژوهش و همکاری بین‌المللی برای توسعه تدابیری جهت شناسایی و ارزیابی آثار استقرار سامانه‌های هوش مصنوعی بر بازارهای کار، و ارائه حمایت برای کاهش پیامدهای منفی بالقوه بر نیروی کار، به ویژه در کشورهای در حال توسعه، به خصوص کشورهای کمتر توسعه یافته، و تقویت برنامه‌هایی با هدف آموزش دیجیتال، ظرفیت‌سازی، حمایت از نوآوری و افزایش دسترسی به منافع سامانه‌های هوش مصنوعی؛

۷. همچنین اذعان می‌کند که داده‌ها برای توسعه و بهره‌برداری از سامانه‌های هوش مصنوعی اساسی هستند؛ تأکید می‌کند که حکمرانی داده منصفانه، فراگیر، مسئولانه و مؤثر، بهبود تولید داده، دسترسی پذیری و زیرساخت‌های داده، و استفاده از کالاهای عمومی دیجیتال برای بهره‌برداری از ظرفیت سامانه‌های هوش مصنوعی ایمن، امن و قابل اعتماد در جهت توسعه پایدار ضروری است؛ و از دولت‌های عضو می‌خواهد بهترین رویه‌ها در حکمرانی داده را به اشتراک بگذارند و همکاری، هماهنگی و کمک‌های بین‌المللی در حوزه حکمرانی داده را برای افزایش هم‌سویی و قابلیت تعامل رویکردها، در صورت امکان، به منظور پیشبرد جریان‌های فرامرزی داده قابل اعتماد برای سامانه‌های هوش مصنوعی ایمن، امن و قابل اعتماد ترویج کنند و توسعه آن را فراگیرتر، عادلانه‌تر، مؤثرتر و سودمندتر برای همگان سازند؛

۸. اهمیت تداوم گفت‌وگوها درباره تحولات حوزه حکمرانی هوش مصنوعی را مورد تأکید قرار می‌دهد تا رویکردهای بین‌المللی همگام با تکامل سامانه‌های هوش مصنوعی و کاربردهای آن‌ها باقی بمانند؛ و تلاش‌های مستمر جامعه بین‌المللی را برای ترویج پژوهش فراگیر، نقشه‌برداری و تحلیل که به نفع همه طرف‌ها باشد، در خصوص آثار و کاربردهای بالقوه سامانه‌های هوش مصنوعی و تغییرات سریع فناورانه در توسعه فناوری‌های موجود، جدید و نوظهور و در جهت تسریع تحقق هر ۱۷ هدف توسعه پایدار تشویق

می‌کند؛ و برای اطلاع‌رسانی در خصوص نحوه توسعه، ترویج و اجرای تضمین‌ها، رویه‌ها، استانداردها و ابزارهای مؤثر و قابل تعامل در سطح بین‌المللی برای طراحان، توسعه‌دهندگان، ارزیابان، مستقرکنندگان، کاربران و سایر ذی‌نفعان سامانه‌های هوش مصنوعی ایمن، امن و قابل اعتماد؛ و همچنین بر ضرورت همکاری مستمر دولت‌ها، بخش خصوصی، جامعه مدنی، سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای، دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی، جوامع فنی و سایر ذی‌نفعان، حسب اقتضا، تأکید می‌کند؛ و نیز نیاز به مشارکت و حضور منسجم‌تر، مؤثرتر، هماهنگ‌تر و فراگیرتر همه جوامع، به‌ویژه از کشورهای در حال توسعه، در حکمرانی فراگیر سامانه‌های هوش مصنوعی ایمن، امن و قابل اعتماد را مورد اذعان قرار می‌دهد؛

۹. بخش خصوصی را تشویق می‌کند که به موازین بین‌المللی و داخلی قابل اعمال پایبند باشد و مطابق با اصول راهنمای سازمان ملل متحد در زمینه کسب‌وکار و حقوق بشر: اجرای چارچوب «حمایت، احترام و جبران» عمل کند؛ اهمیت دسترسی فراگیرتر و عادلانه‌تر به منافع سامانه‌های هوش مصنوعی ایمن، امن و قابل اعتماد را مورد تأکید قرار می‌دهد؛ و نیاز به افزایش همکاری، از جمله میان و درون بخش‌های دولتی و خصوصی و جامعه مدنی، دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی و جوامع فنی، را برای فراهم‌سازی و ترویج محیط‌های کسب‌وکار منصفانه، باز، فراگیر و غیرتبعیض‌آمیز، فعالیت‌های اقتصادی و تجاری، اکوسیستم‌ها و بازارهای رقابتی در سراسر چرخه عمر سامانه‌های هوش مصنوعی ایمن، امن و قابل اعتماد به رسمیت می‌شناسد؛ و همچنین دولت‌های عضو را تشویق می‌کند سیاست‌ها و مقرراتی را برای ترویج رقابت در حوزه سامانه‌های هوش مصنوعی ایمن، امن و قابل اعتماد و فناوری‌های مرتبط تدوین کنند، از جمله از طریق حمایت و ایجاد فرصت‌های جدید برای کسب‌وکارهای کوچک، کارآفرینان و استعدادهای فنی، و تضمین رقابت منصفانه در بازار هوش مصنوعی، از طریق سرمایه‌گذاری‌های حیاتی، به‌ویژه برای کشورهای در حال توسعه؛

۱۰. از نهادهای تخصصی، صندوق‌ها، برنامه‌ها، سایر نهادها، ارکان و دفاتر و سازمان‌های وابسته به نظام سازمان ملل متحد درخواست می‌کند، در چارچوب مأموریت‌ها و منابع خود، به ارزیابی و تقویت پاسخ‌های خود برای بهره‌گیری از فرصت‌ها و مواجهه با چالش‌های ناشی از سامانه‌های هوش مصنوعی به‌صورت مشارکتی، هماهنگ و فراگیر ادامه دهند، از طریق سازوکارهای بین‌نهادی مناسب، از جمله با انجام پژوهش، نقشه‌برداری و تحلیل به نفع همه طرف‌ها درباره آثار و کاربردهای بالقوه؛ گزارش‌دهی درباره پیشرفت‌ها و چالش‌ها در رسیدگی به مسائل؛ و همکاری با کشورهای در حال توسعه و ارائه کمک به آن‌ها

در زمینه ظرفیت‌سازی، دسترسی و بهره‌مندی از منافع سامانه‌های هوش مصنوعی ایمن، امن و قابل اعتماد در تحقق هر ۱۷ هدف توسعه پایدار و توسعه پایدار در ابعاد اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی؛ با تأکید بر ضرورت کاهش شکاف‌های هوش مصنوعی و سایر شکاف‌های دیجیتال درون و میان کشورها؛

۱۱. قطعنامه ۷۶/۳۰۷ مورخ ۸ سپتامبر ۲۰۲۲ و تصمیم ۷۷/۵۶۸ مورخ ۱ سپتامبر ۲۰۲۳ خود را درباره ترتیبات و دامنه «اجلاس آینده» یادآوری می‌کند و در این راستا، چشم‌انتظار تدوین «پیمان دیجیتال جهانی» است؛

۱۲. همچنین چشم‌انتظار بازنگری کلی توسط مجمع عمومی در سال ۲۰۲۵ از پیشرفت‌های حاصل‌شده از زمان برگزاری اجلاس جهانی جامعه اطلاعاتی است؛

۱۳. اذعان می‌کند که نظام سازمان ملل متحد، منطبق با مأموریت خود، نقش منحصربه‌فردی در دستیابی به اجماع جهانی درباره سامانه‌های هوش مصنوعی ایمن، امن و قابل اعتماد، سازگار با حقوق بین‌الملل، به‌ویژه منشور ملل متحد، اعلامیه جهانی حقوق بشر و دستور کار ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار، از جمله از طریق ترویج همکاری بین‌المللی فراگیر و تسهیل شمول، مشارکت و نمایندگی کشورهای در حال توسعه در فرایندهای رایزنی و شور و مشورت و تصمیم‌سازی ایفا می‌کند.